

Astrid Lindgrenová

Oslavy
v Bullerbyne

Oslavy
v Bullerbyne

Astrid Lindgrenová

Oslavy
v Bullerbyne

sloart

Copyright © Astrid Lindgren 1949
Illustrations © Ingrid Vang Nyman
Translation © Mária Bratová 2004, 2020
Slovak Edition © Vydavateľstvo SLOVART, spol. s r. o.,
Bratislava 2004, 2020

Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto knihy sa nesmie reprodukovať ani šíriť v nijakej forme ani nijakými prostriedkami, či už elektronickými, alebo mechanickými, vo forme fotokópií či nahrávok, respektíve prostredníctvom súčasného alebo budúceho informačného systému a podobne bez predchádzajúceho písomného súhlasu vydavateľa.

ISBN 978-80-556-4853-8

OBSAH

My sme deti z Bullerbynu	7
Ako sme v Bullerbyne slávil Vianoce	9
Sánkovačka	20
Novoročná noc	26
Ako sme išli na oslavu k tete Jenny	35
Ako Lasse padol do jazera	43
Ako sme šli do školy a žartovali s pani učiťkou	49
Veľká noc v Bullerbyne	59
Ako sme s Annou nakupovali	67
Ako sme striehli na vodníka	77
Ako sa Ollemu narodila sestrička	88
Keď pršalo	99
Ako sme hľadali poklad	109
Ako sme s Annou rozdávali ľuďom radosť ...	118
Ako dedko oslavoval osemdesiate narodeniny	129

My sme deti z Bullerbynu

Toto je Lase a Bosse a ja a Olle a Britta a Anna. My všetci sme deti z Bullerbynu. Lasse, Bosse a ja bývame na Strednom gazdovstve, Olle na Južnom, Britta a Anna zasa na Severnom.

Na Severnom gazdovstve býva aj dedko. Je to celkom pochopiteľné, veď je to Brittin a Annin dedko. Všetci ho tu voláme dedko, lebo iného dedka v Bullerbyne nemáme.

Zato mamičiek a ockov máme niekoľko. Chcem tým povedať, že jedna mamka a jeden ocko bývajú na Severnom gazdovstve, jedna mamka a ocko

na Strednom a jedna mamka s ockom zasa na Južnom gazdovstve. Ved' ako by to inak vyzeralo? Iní ľudia už v Bullerbyne nebývajú. Teda okrem našej slúžky Agdy, nášho paholka Oskara a paholka zo Severného gazdovstva Kalleho. Aby som nezaбудla, na Južnom gazdovstve býva ešte ktosi. Jeden celkom malý človečik. Je to Olleho sestrička, ktorá sa narodila pred niekoľkými mesiacmi. Hoci celkom neviem, či ju už mám počítať za ozajstného človeka, keď je taká malá a vôbec nevie ani rozprávať, ani chodiť. No Olle si aj tak myslí, že jeho sestrička je dokonca dôležitejšia ako náš kráľ.

Teraz som už vymenovala všetkých, čo bývajú v Bullerbyne. Ja viem, nespomenula som Olleho psa Skoka, naše mačky Cilku, Murka a Čertíka, Bosseho sliepku Albertínu, všetky naše kravy a kone a ovce a prasiatka a králiky. No ale ved' to nie sú ľudia. Aj keď Skok je takmer taký múdry ako človek a určite múdrejší ako baby. To zasa tvrdí Lasse.

Ako sme v Bullerbyne slávil Vianoce

Neviem, kedy sa Vianoce začínajú inde, ale podľa mňa do Bullerbynu prichádzajú Vianoce v ten deň, keď pečieme vianočné medovníky. Vtedy je u nás skoro tak krásne ako na Štedrý deň. Lasse, Bosse a ja dostaneme kusisko medovníkového cesta, z ktorého si môžeme upiecť, čo len chceme. Predstavte si, že minule, akurát vtedy, keď sme mali piecť medovníky, Lasse na to celkom zabudol a odišiel s ockom do hory po drevo! Až uprostred lesa si zrazu spomenul, aký je deň, a tak sa rozbehol domov, až sa za ním prášilo. Ocko nám to večer povedal. My s Bossem sme sa zatiaľ pustili do pečenia. Nám veľmi vyhovovalo, že Lasse prišiel až neskôr. Naša najkrajšia formička na vykrajovanie je prasiatko, lenže keď s nami peče Lasse, ani mne, ani Bossemu ju ne-

chce požičať. Tentoraz sme sa poponáhľali, dali sme si záležať, a kým Lasse ako víchor vletel do kuchyne, už sme mali zo desať medovníkových prasiatok. Keby ste videli, ako sa usiloval, aby nás dobehol! Keď sa pečenie chýlilo ku koncu, po-

zbierali sme posledné zvyšky voňavého cesta a vyrobili sme krásny medovník. Mal ho získať víťaz našej medovníkovej súťaže. Už sme sa na ňu veľmi tešili. Hneď popoludní, keď sa dopiekli posledné medovníky, nasypali sme do zavaraninovej fľaše hrášok. Tento rok ich bolo presne tristodvadsaťdva. Súťaž sa mohla začať. V celom Bullerbyne sa nenašiel nikto, kto by nechcel uhádnuť, koľko hráškov je vo fľaši. Ten, kto mal najlepší odhad, zvíťazil a dostal medovník pre víťaza. Lasse vždy niesol fľašu s hráškom, Bosse medovník pre víťaza a ja som zasa chodila s poznámkovým zošitom, do ktorého som zapisovala všetky čísla. Tentoraz medovník pre víťaza získal dedko a ja som sa veľmi tešila. Povedal, že vo fľaši je tristodvadsať hráškov, a teda bol najbližšie k pravde. Napríklad Anna si myslela, že hráškov je tritísíc, to bolo dosť hlúpe, no nie?

Aj nasledujúci deň po pečení nám bolo veselo, lebo vtedy sme chodievali do hory vybrať vianočné stromčeky. Pri rúbaní vianočných stromčekov sa stretávajú všetci ockovia z Bullerbynu a, samozrejme, aj my deti. Len chuderky mamky musia zostať doma a variť. Do hory si vždy berieme obrovské sane, na ktorých sa z Bullerbynu zväža

nadojené mlieko do mliekarne v Storbyne. Sane sú také veľké, že sa na ne zmestíme všetci: Lasse, Bosse, ja, Britta, Anna aj Olle. Vpredu sedí náš ocko a riadi ich. Za saňami si vykračujú Olleho ocko spolu s Brittiným a Anniným ockom a veselo sa zhovárajú. No a my na saniach sa smejeme a zabávame rovnako veselo.

V hore býva tak veľa snehu, že najprv musíme postriasť z konárov sneh, ak chceme vidieť, či je stromček pekný. Napokon sme vybrali a zoťali tri veľké krásne smreky, jeden na Severné gazdovstvo, jeden na Južné a jeden na Stredné. Potom sme ešte našli jeden malý smrečok pre nášho dedka, a druhý, čo sme chceli zaniest' Kristine do Lövnäsu.

Večer pred Štedrým dňom som bola veľmi smutná, lebo som sa bála, že mamka s Agdou nestihnú všetko na Vianoce nachystať. Najhoršie to vyzeralo v kuchyni. Večer som si v posteli aj trochu poplakala.

Na Štedrý deň ráno som sa zobudila zavčasu a ešte v nočnej košeli som sa rozbehla do kuchyne. Páni moji, tam bolo krásne! Na dlážke nové koberce, železná rúčka sporáka ozdobená červeným a zeleným hodvábnym papierom, na veľkom

stole prestretý vianočný obrus a všetky hrnce sa len tak ligotali! Od radosti som mamku vyobjímala. Lasse a Bosse príbehli hneď za mnou a Lasse, keď uvidel nové koberce, vyhlásil, že má v žalúdku taký zvláštny, vianočný pocit.

Predpoludním na Štedrý deň sme my deti z Bullerbynu chodievali ku Kristine do Lövnäsu s košíkom plným dobrôt, čo doň nachystali všetky naše mamky. No najprv sme vždy zašli za dedkom, teda za Brittiným a Anniným dedkom, aby sme mu zavinšovali veselé Vianoce. Britta s Annou mu ozdobovali vianočný stromček. Aj sme im trochu pomáhali, ale Britta a Anna chceli radšej vždy všetko urobiť sami. Dedko nevidel, čo

vešiame na stromček, lebo je takmer slepý. Preto sme mu všetko opisovali, a on hovoril, že vo svojej mysli všetko vidí.

Keď sme sa vybrali ku Kristine do Lövnäsu, bolo krásne počasie. Presné také, aké má byť na Vianoce. Ku Kristininej chalúpke vedie taká úzka cestička, že sme ju v závejoch snehu ledva našli. Lasse niesol košík, Bosse a Olle zasa malý smrečok. Britta a Anna a ja sme neniesli nič. Keby ste videli, ako sme Kristinu naším príchodom prekvapili! Možno sa len tvárila, že je veľmi prekvapená, lebo dobre vie, že k nej chodíme každý rok. Lasse povykľadal na stôl všetko, čo bolo v košíku. Kristina len krútila hlavou a opakovala:

– No toto, no toto! Teraz ste to naozaj prehnali!

Nemyslím, že by sme to prehnali, ale dobrôt bolo naozaj veľa. Kusisko šunky, klobása, syr, káva, medovníky, sviečky, sladkosti a ešte kadečo iné. Aj Kristine sme ozdobili stromček, zapálili na ňom sviečky, a potom sme okolo neho tancovali, aby sme sa na večer trochu pocvičili. Kristina bola veľmi šťastná a ešte dlho nám z dverí kývala na cestu.

Keď sme sa vrátili domov, Lasse, Bosse a ja sme ozdobovali náš stromček. Ocko nám pritom po-

máhal. Na povale sme mali prichystané červené jabĺčka, ktoré sme odkladali práve na vianočný stromček, a na konáre sme zavesili aj vlastnoručne upečené medovníčky. Do papierových košíčkov, čo sme si narobili u dedka, sme poukladali hrozienu a orechy. Na stromček sme zavesili aj anjelikov, čo mávala na stromčeku mamka, keď bola ešte malá. No a okrem toho hromadu vlačiek, sviečok a cukríkov. Páni moji, to vám bola krása!

Vtedy už bol najvyšší čas zjesť vianočnú mäso-vú polievku s nadrobeným chlebíkom. A potom nám už nezostávalo nič iné, len ČAKAŤ. Lasse povedal, že práve na Štedrý deň niektorí ľudia od toľkého vyčkávania celkom ošediveli. Aj my sme len čakali, čakali a čakali. Pre istotu som sa zopár ráz bola pozrieť do zrkadla, aby som zistila, či to s tým ošedivením je naozaj pravda. Napodiv, moje vlasy zostali rovnako plavé ako predtým. Bosse zasa každú chvíľu poklopil na hodiny, lebo sa mu zdalo, že zastali.

Až keď sa zotmelo, konečne nastal čas, aby sme sa s vianočnými darčekom pobrali na Severné a Južné gazdovstvo. Za svetla sa to nemá robiť, vtedy to nie je napínavé. Lasse, Bosse a ja sme si

nasadili naše červené škriatkovské čiapky. Lasse si dal na tvár aj masku, ktorú používa, keď sa prezlieka za vianočného škriatka. (Lebo v posledných rokoch sa za škriatka oblieka vždy Lasse. Keď som bola malá, verila som, že je to naozajstný vianočný škriatok, ale teraz už neverím.) Vzali sme darčeky a vykročili sme do noci. Na nebi svietili tisícky hviezd. Pozrela som sa k lesu, čo sa černel neďaleko, a predstavila som si, že v ňom naozaj býva vianočný škriatok, ktorý sa čo nevidieť zjaví s obrovskými saňami plnými vianočných darčiekov. Vlastne som si veľmi želala, aby to tak bolo.

V letnej kuchyni Severného gazdovstva bola tma. Zabúchali sme na dvere, potom sme ich otvorili a darčeky sme poukladali na stôl. Vtedy vybehli Britta a Anna a povedali, že musíme ísť ďalej a ochutnať ich vianočné dobroty. Nemuseli nás dva razy ponúkať. A potom sme aj my dostali darčeky od nich. Britta a Anna si takisto nasadili na tvár škriatkovské masky a spoločne sme sa pobrali k Ollemu na Južné gazdovstvo. Olle sedel v kuchyni a aj on len vyčkával a vyčkával. Keď Skok uvidel päť vianočných škriatkov, začal hrozne štekať. Aj Olle si rýchlo nasadil masku. Potom

sme všetci vybehli na dvor a hrali sme sa, že sme naozajstní vianoční škriatkovia a že rozdávame ľuďom darčeky.

Napokon sme sa predsa len dočkali. Všetci spolu sme zasadli k slávnostnej večeri. Na veľkom kuchynskom stole stáli svietniky so zapálenými sviečkami a hromady dobrôt, ale ja som vládala zjesť len kúsoček šunky. No a ešte kúsok koláča, to je jasné. Ved' čo keby som v ňom práve ja našla mandľu? Ale kdeže, nič som nenašla. U nás na Strednom gazdovstve máme paholka, ktorý sa volá Oskar. A ten veľmi ľúbi našu slúžku Agdu. Hovorí sa, že ten, kto nájde v koláči mandľu, sa v nasledujúcom roku určite ožení alebo vydá. Predstavte si, že Oskar aj Agda v koláči našli mandľu, každý polovicu. Aj sme sa im za to s Lassem a Bossem smiali! Agda sa hnevala a povedala, že to majú iste na svedomí decká. Ale my sme naozaj nemohli za to, že mandľu si podelili na polovicu práve oni dvaja.

Výborne sme sa zabávali, keď sme o koláči skladali básničku. Lasse vymyslel toto:

*Našli sme už mandľu,
Oskar ľúbi Agdu.*

Pekné, však? Iba Agde sa veršík nepáčil. Hnev ju prešiel až potom, keď sme jej všetci pomáhali umývať riad. Hoci sme to robili len preto, aby sa už čím skôr mohlo začať rozdávanie darčiekov.

Všetci sme sa pobrali do izby. Stromček žiaril, vo svietnikoch horeli sviečky. Až mi nabehla husia koža. To sa mi stáva vždy, keď je niečo veľmi krásne a napínavé. Ocko nám čítal z Biblie o narodení malého Ježiška. Ja som zasa prečítala báseň, čo sa začínala takto: *Krásne malé Jezuliatko, čo ležíš na slame...* V tej básničke sa píše, že v skutočnosti by mal dostať hromadu vianočných darčiekov a tortu Ježiško, a to som si už dávnejšie myslela aj ja. Lenže namiesto Ježiška dostávame darčeky my.

Kým ostatní spievali *Bývaj, dieťa krásne*, Lasse sa vytratil a po chvíli sa vrátil prezlečený za vianočného škriatka. Na chrbte niesol vrece.

– Bývajú tu nejaké poslušné deti? – spýtal sa.

– Bývajú, dve, – odvetil Bosse. – Ale máme ešte jedného brata, volá sa Lasse. Len práve teraz na chvíľu vybehol.

– O ňom som veľa počul, – povedal škriatok. – Je to ten najlepší chlapec v celej krajine. Preto dostane najviac vianočných darčiekov.

No to sa nestalo. Všetci sme dostali presne rovnaký počet vianočných darčiekov. Ja som dostala novú bábiku, tri knihy a zaujímavú hru, zásteru, palčiaky a ešte všeličo iné. Spolu pätnásť darčiekov. Pre mamku som vyšila obrus. Veľmi sa mu potešila. Ockovi som kúpila almanach. Aj on sa veľmi potešil. Zo všetkého najradšej mám to, keď sa ľudia tešia z mojich vianočných darčiekov. Lassemu a Bossemu som darovala cínových vojačikov.

Potom sme tancovali okolo stromčeka, a keď sme boli v najlepšom, pridali sa k nám všetci zo Severného aj z Južného gazdovstva. Prišiel dokonca i dedko, hoci netancoval. Zato my sme tancovali a zaspievali najkrajšie vianočné pesničky aspoň dvadsať ráz.

Pred spaním som si všetky vianočné darčekom uložila na stoličku vedľa postele, aby som ich uvidela, len čo sa zobudím.

Vianoce sú zo všetkého na svete najkrajšie. Škoda, že nebývajú trochu častejšie.